

ERDÉLYI
MAGYARÁG

Függelék szerkesztő
Zágoni Dezső
Független politikai napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák: reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), Piata Mihai Viteazul 4. Telefon: 380

Ara 1 lej
II. évfolyam 358 sz.
Hétlő
1933 December 25.

Csik-, Háromszék- és Udvarhely megyék, magyar szenátorokat választottak

Magyar győzelem a Székelyföldön

A székelység minden terror ellenére is bejuttatta szenátorjelöltjeit a szenátusba. --
A kormányé a többi szenátori hely. -- Francia lapok a romániai választásokról

Feloszlatja a kormány az összes községi tanácsokat?

„Elvégeztetett” — mondják a kormánypárton. És valóban fájdalmasan konstatálhatjuk a választáson ismét rem a legtisztább eszközökkel buktatták el a népakaratot. Legalább is a magyarság akaratát, mely soha sem volt ennyire egy, mint ezeken a választásokon. Ezt bizonyítja a tegnapi lezajlott szenátorválasztás, amelyen a magyarság ahol jelölt, — ott fölényesen győzött is. Még Udvarhelymegyében is, ahol pedig — mindent elkövettek a választások „biztonságaért” a Magyar Párt került ki győztesként. A választások elmúltak, most pedig jön a komoly munka.

Győztünk a Székelységben

Bukarest, december 23.

A tegnapi zajlottak le országsszerte a szenátorválasztások. A választásokon minden megyében — a három székely megye kivételével — a kormány jelöltjei győztek. Csikmegyében egyhangúlag dr. Gyárfás Elemér -magyarpárti szenátort választottak meg. Háromszék megyében a liberálisok 2348 szavazatával szemben Sándor Józsefet választották meg, akinek 4824 szavazata van míg Udvarhelymegyében dr. Balogh Arthur került ki győztesnek.

Ebben a megyében heves küzdelem volt, a magyar párti jelölt 4812 szavazatával szemben a liberálisok 4274 szavazatot kaptak.

A magyar képviselők névsora

A mandátumok eme elosztása szerint a Magyar Párt képviselőjelöltjei közül a következők jutnak mandátumhoz:

Páll Gábor dr. Csikban, Bethlen György gróf Kolozsban, Szentkeresztly Béla váró Háromszékben, Bethlen György Marostordában, Jósika János báró Szilágyban, Bethlen György Udvarhelyben, Jakabffy Elemér dr. Szatmárban és Szabó Béni Brassóban.

A több helyen megválasztott Bethlen György gróf a kolozsi mandátumot tartja meg, míg Udvarhelyvármegyében Willer J. dr. Marostordában pedig Laár Ferenc javára mond le.

Az eddigi kombinációk alapján az egyes ellenzéki pártok a következő helyeken kapnak mandátumot:

Nemzeti parsztpárt: 10 ókirályságbeli és 20 erdélyi vármegyében, Bratianu György pártja: Jasi, Braila, Campulung, Covurlui, Hunyad, Putna, Neamt. Goga pártja: Fogaras, Jalomita, Maros, Naszód, Szatmár, Teleorman, Orhei Cuza pártja: Bacau, Baia Balti, Csernovic, Jasi, Radauti, Orhei, Suceava. Junian pártja: Storoinet, Soroca, Ighina, Gorj és Cetatea Alba.

Bukarest, december 23

Bukaresti sajtójelentés közli a kamarai választások végleges eredményét tartalmazó tabellát, amely azonban nem hivatalos és kisebb változások még történhetnek.

E jelentés szerint leadtak összesen -- 2.406.685 szavazatot, ebből kaptak:

Liberálisok	1.264.902	52.55%
Nemzeti parsztpárt	358.891	14.98
Bratianu	118.891	4.98

Lupu	129.401	5.35
Cuza	101.131	4.23
Magyar Párt	109.778	4.56
Goga	92.987	3.86
Junian	70.275	2.50
Argetoianu	56.921	2.36
Averescu-Filipescu	40.279	1.67
Szocdem	29.933	1.24
Zsidó	29.846	1.24
Fortu	12.846	0.53

A megsemmisített szavazatok, valamint a két százalékos el nem ért pártok szavazatainak beszámítása után ez a százalék a következőképpen módosul:

Liberális 55.14% 298—300 mandátum, Nemz. parsztpárt 15.64 százalék 30-31 mandátum, Lupu 5.64 11 mand. Bratianu 5.18 száz. 10 mand., Magyar Párt 4.78 száz 9 mand. Cuza 4.40 száz, 9 mand Goga 3.86 száz. 8 mand. Junian 2.56 száz 5 mand Argetoianu 2.36 száz. 5 mandátum

A francia sajtó a romániai választásokról

Paris, december 23

A Le Temps a francia félhivatalos foglalkozik a romániai választásokkal. A francia ujság egyáltalán nem említi, hogy aro-

citások történtek volna. Ellenben kiemeli a választás fontosságát, mert — mint írja — a szilárd kormány adja meg Titulescunak az a nemzetközi tekintélyt, amit élvez.

Feloszlatják a községi tanácsokat

Bukarest, december 23.

Hivatalosan ugyan még nem érkezett meg a felosztást elrendelő miniszteri rendelet, de politikai körökben biztosra veszik, — hogy

a legrövidebb időn belül sor kerül a választott községi tanácsok felosztására. Hírek szerint a kormány az összes községi tanácsokat még a karácsonyi ünnepek előtt

tehát holnap, de legkésőbb szerdán reggel kivétel nélkül feloszlatja és a december 28-iki községi szenátorválasztásokon

már mindenütt a liberális ideiglenes tanácsok fognak szavazni.

Ugyanez a sorsa lesz természetesen az összes városi tanácsoknak is és így a jövőben már Nagyvárad városi választott tanácsa sem kerül el sorsát.

Trónörökös született Japánban

Tokió, december 23.

Nagy öröm érte Nippon népét. A késő éjszaka a mikádó feleségének fia született. Japán uralkodójának ez az ötödik gyermeke aki apját a trónöröklésben követni fogja, mert az előző négy gyermek leánygyermek volt. A trónörökös december 29-én kapja a

nevét. Ő lesz a 125-ik Mikádó, aki a Japán császári trónra kerül. Az öröndetes családi eseményt egymásután két sziréna bugással adták tudomására Tokió népének. Ugyanis az egy sziréna bugás a leánygyermek születését jelentette.

Unnapi számunk hétfőn reggel jelenik meg, 8 oldalon, ára 2 lej

Mégis dereng?

Franciaország átvette Németország egyezségi pontjait

A Hitler-kormány egyezségi ajánlatot tett a Saar-vidék bányáira és a fegyverkezés mértékére

Páris, december 23

A berlini francia nagykövetség első tanácsosa, Arnal — mint már jelentettük — tegnap este Párisba utazott és magával vitte François Poncet berlini francia nagykövet pontos jelentését Hitler német kancellárral folytatott tárgyalásairól és Németország követeléseiről. Eszerint

Németország követeli a Saar vidék azonnali visszacsatolását népszavazás nélkül. Ennek ellenében hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy Franciaország a Saar vidéki bányákat 1935-ig, amikor a békeszerződés értelmében a terület fölött népszavazást kellene tartani minden ellenérték nélkül használhassa. Ha 1935-ben a népszavazás Németország javára dőlne el, Németország kötelezi magát, hogy a Saar vidéki bányákat a francia tulajdonosoktól megvásárolja.

Követeli továbbá a német vederő tényleges állományának 300 ezer főre való felállítását a jelenlegi 100,000 főről, valamint az 1 éves tényleges szolgálati idő bevezetését. Ragaszkodik Németország azoknak a fegyvereknek korlátlan használatához, amelyeket a leszerelési alapokmány, mint védelmi fegyvereket jelöl meg. Hajlandó a német kormány

fegyverkezését nemzetközi ellenőrzésnek alávetni és ezt kiterjeszteni a horogkeresztes, valamint a védo osztagokra, amennyiben a többi állam is hasonló ellenőrzésnek veti alá magát. — Végül Németország

támadást kizáró szerződés kötését ajánlja fel összes szomszédainak 10 évi időtartamra.

Dacára annak, hogy nem diplomáciai jegyzékről van szó, hanem csupán a berlini francia nagykövet egyszerű jelentéséről, a német követelésének nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Hitler most már pontosan körvonalazta követeléseit.

A FRANCIA SAJTÓ VISSZHANGJA

A "Journal" anélkül, hogy megvárta volna a francia kormány nyilatkozatát, kijelenti, hogy a német követelések teljesen elfogadhatatlanok.

Lehetetlen — írja a lap — hogy a leszerelési eszmecseréből fegyverkezési eszmecserét csináljanak.

Hasonló álláspontra helyezkedik az "Oeuvre" is, amely szerint Franciaország — csak 100,000 főnyi hadsereget engedélyezhet Németországnak, a Saar vidék hozatározását pedig 1935 előtt nem lehet tárgyalni. Franciaország egyébként Genében fogja megadni hivatalos válaszát a német javaslatokra.

AZ ANGOL SAJTÓ

London, december 23

Sir John Simon angol külügyminiszter holnap indul el karácsonyi útjára, amelynek első állomása tudvalevőleg Páris lesz. Az itt és a Rómában folytatandó tanácskozásoktól tesszik függővé az angol kormány további magatartását.

A Daily Telegraph szerint Phipps berlini angol nagykövet, aki tegnap visszaérkezett berlini állomáshelyére, rövidesen közölni fogja Hitler kancellárral az angol kormány álláspontját a német javaslatokkal szemben. A nagyobb angol lapok beszámolóit szerint

most már az angol kormány is belátja, hogy Hitler javaslatai sokkal komolyabbak és fontosabbak, semhogy azt egy a békét szíven viselő nagyhatalom a tárgyalás alapjául el ne fogadja.

A Daily Mail szerint a francia kormány egészen bizonyosan el fogja utasítani a német kormány követelését, míg a Morningpost azt írja, hogy a francia kormány még csak tárgyalásokba sem fog bocsátkozni a Hitler-kormánnyal.

A Daily Mail szerint a francia kormány egészen bizonyosan el fogja utasítani a német kormány követelését, míg a Morningpost azt írja, hogy a francia kormány még csak tárgyalásokba sem fog bocsátkozni a Hitler-kormánnyal.

Benes és a Népszövetség

London, dec. 23

Az Observer című angol lap nagy cikket ír a Népszövetség válságáról és azt írja, — hogy nincs élő hatalom, amely a Népszövetség tönkretételéhez oly nagy mértékben hozzájárult volna, mint Benes csehszlovák külügyminiszter azzal, hogy általános elveket

lokális célok szolgálatába állított.

Megalapítja végül a cikk, hogy az ellenállás amelyet Benesék a Népszövetség reformja ellen kifejtettek legfeljebb elődázhatja, de nem akadályozhatja meg a Népszövetség kívánatos megreformálását.

A XX. század ál andó tünete

Családi gondjai miatt öngyilkos lett egy fiatalasszony

Budapest, december 23

Pestszentlőrincen a Logody ucca 32 sz. lakásán a ruhafogasra felakasztotta magát és meghalt Knébl Gyuláné 36 éves ház. ar. társbeli ismert pestszentlőrinci kereskedő felesége.

Mire rátaláltak, már halott volt. A fi-

atalasszony öngyilkosságának oka családi háborúság. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy férje durván bánt vele és ez annyira elkeserítette, hogy a halálba menekült. A rendőrség széleskörű nyomozást indított annak megállapítására, mennyiben terhelte a férjet felelősség a fiatalasszony haláláért.

Le. készavatás a szilágymegyei Bőrvélyn

Arad, december 23.

A napokban a szilágymegyei Bőrvély községben lelkészválasztás zajlott le. — A község református lakossága betöltötte Havas Gyula református esperes örökét. A választás Kiss Géza volt szalontai, jelenleg kiperegi segédlelkészre esett, akinek tiszteltére Szondy Géza esperes bankettet adott.

melyen Kisreg egész intelligenciája megjelent. A megválasztott új lelkész Szondy Géza üdvözölte, akit viszont az ünnepeket köszöntött fel, felemlítve, hogy az ősz esperes már félvszázada szolgálja az egyházat. Végül Juhász Gyula igazgató-tanító mondott hangulatos toasztot.

Januárban módosítják a szesz-törvényt

Bukarest, december 23.

A Vajda kormány utolsó intézkedése volt, hogy megjelentette a szeszmonopol törvény végrehajtási utasításának azt a részét mely a szesz elosztását és forgalombahozását tartalmazza. Ismeretes, hogy a végrehajtási utasítás általában, de különösen az utolsó rész kínos feltűnést keltet az érdekelt kereskedők körében. A végrehajtási utasítás, olyan részleteket tartalmaz mely ellentétben áll az eddig kifejlődött joggyakorlattal.

A most érvényben levő szeszmonopol törvény, mint az köztudomású, nem fedti a liberális párt szeszpolitikáját. A kormány ekvetlenül módosítja a szeszmonopol törvényt. A módosításra vonatkozó vélemény még nem alakult ki egységesen a kormánypártok között. Elsősorban kerül módosításra az a rész

mely a szesz-kiosztást feleslegesen bürokratizálja.

A monopol-törvény megváltoztatására rövidesen sor kerül. Az érdekelték különösen a végrehajtási utasítás megváltoztatását sürgetik, mert a végrehajtási utasítás szerzett jogokat sért.

Tekintsék meg tombolánk kápraművét, egy értékes „ODEON” világmárkás gramofont „Musica” hangszer, rádió és gramofon üzlet kirakatában Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 9.

Időjárás

Lényeges változás nem lesz, nyugaton tovább is északi szél és havazás, esetleg hóesés.

Kérje mindenütt a **GOLF** borotva-pengét!

az acélipar legtekélyesebb alkotása és öröme lesz a borotválkozásban. Vezésképviselei: Friedmann Armin, Oradea, Promenad Eminescu 16.

A pénzüntézetek a banküzletek decentralizálását kérik

A bankok a bankráta leszállítását követelik

Bukarest, december 23

A hazai román pénzüntézetek és magánbankok értekezletet tartottak a fővárosban, hogy foglalkozzanak helyzettel, amelynek szanalása megint előőcött annak következtében, hogy a liberalis kormány a moratoriumot tavaszig meghosszabbította. Tavasszal pedig új konverziós törvényt terjeszt elő, amelynek rendelkezései még ismeretlenek. Időközben azonban nemcsak a bankok helyzete maradt változatlan, hanem a hitel is amely eltűnt, kölcsönök nincsenek, banküzletek nincsenek, de a pénzüntézeteknek rezsije fennáll, azokat fedezni kell.

Ilyen körülmények között érthető, ha a bankok türelmetlenkednek és szívesen helyezik tisztaizni, elsősorban a Banca Nationalával szemben, amely minden forgalmukat abszorbeálja.

El is natarozta a bankár értekezlet, hogy memorandummal fordul a jegybank igazgatóságához és könnyítéseket kér az intézetek részére addig is, amíg a konverziós kísérletezésekkel teremtett helyzet nyugvopontra jut.

A Banca Nationala leszállítási kamatlába ma 6 százalékos és ez alapján azok az intézetek, melyek visszeszállítási hitelt élveznek a Banca Nationalától,

egy év alatt 90 millió lej kamatot térítenek a Jegyintézetnek.

Ez ma óriási összeg, mert nem lehet megkeresni. A hitelezések legnagyobb része belföldi, konverzió vagy moratorium alatt áll, ennél fogva a 90 milliót a bankoknak kell kiizadniuk, tekintet nélkül arra, hogy adásaik fizetnek-e, vagy sem.

Ezen az alapon kérik a bankok a ráta leszállítását, mert minden milliót amit ezzel a címen a Jegybankhoz be kell szállítani a maguk tőkéjéből veszik elő. A pénzüntézetek keresete annak következtében is csökkent, hogy

a banküzletek ma még előagái is csak bankként teljesen átmentek a Banca Nationala hatáskörébe.

Devizákban és valutákban minden üzletet a Jegybank bonyolít le, az inkasszó-megbízások is a Banca Nationalánál koncentrálnak, sőt

betétekben és 7 milliárd lej van a Jegybanknál elhelyezve és ez ott minden felhasználás, munka és a gazdasági életben való részvétel nélkül hever.

Azt kérik a pénzüntézetek, hogy a Jegybank a ma meglevő banküzleteknél legalább egy

részét engedje vissza az ő hatáskörükbe, mert enélkül még a leszállítási kért kamatot sem fogják tudni fizetni.

A Jegybank kormányzója most tért vissza egy hónapi szabadságáról és a pénzüntézetek memorandumával még nem foglalkozhatott. A panaszokat, amelyeket a román bankok értekezlete terjesztett a kormányzó elé, változatlanul aláíratnák a kisebbségi pénzüntézetek is, amelyeknek üzletei epügszüneteknek a konverziós huzavona folytan,

mint a román bankoké, épen csak, hogy a visszeszállítási kamat terhe nem nyomja ezeket olyan mértékben, mint a román bankokat, mert

nem is élveznek akkora hit-eket a Jegybanktól, mint a román intézetek.

Ezzel szemben azonban az üzleteknek — a Jegybankhoz és annak fiókjaihoz történt koncentrálása következtében forgalmuk lényegesen csökkent, helyzetük tehát éppen nem rosszabb, mint a román bankoké.

Betyárélet Brassó mellett

Útszéll haramiak kifosztották egy luxusautó utasait

Bukarest, december 23

A napokban bukaresti előkelő hölgyekből és férfiakból álló kirándulótársaság utatval Bogarasra indult.

A gépkocsi akadálytalanul jutott Brassóig, de a várost elhagyva a fogarasutnak a közepén 5, állig felfegyverkezett bandita állította meg az autót és felszólították utasait, hogy haladéktalanul adják át

a náluk levő pénzt és ékszereket.

Az utasok tiltakoztak, de a rablók fegyvert fogtak a kirándulókra. Egy bukaresti bojár erre átnyújtotta tárcáját a benne levő 150 ezer lejgel. A hölgyektől az ékszereket vették el. Dumitrescu Jon brassói esendőrkapitány negyven esendőrt rendelt ki a rablók üldözésére.

Akcioaba lepett az anti-revizios liga Bukarestben

Stelian Popescu rádión beszélt a revízió veszedelméről

Bukarest, december 23

Stelian Popescu, az Univerul főszerkesztője tegnap este előadást tartott a rádiónban a romániai antirevizios liga céljairól.

— Magyarország 15 éve folytatja a békeszerződések elleni revizios propagandát, ennek a propagandának látható eredményeit tapasztaljuk Angliában, Olaszországban és Franciaországban meg Spanyolországban. A

magyaroknak sikerült megnyerniök néhány tekintélyes lapot is

Majd a román antirevizios liga programjáról beszélt. Elmondotta, hogy minden városban és faluban szervező akciót indítanak. Propagandát fejtenek ki a magyarországi akció ellensúlyozására és harcolni fognak a határszéli zóna megerősítése érdekében is

Ilyen volt a „tisztá” választás

Mezitiáb a hóra állítottak egy szekely embert

Szekelyudvarhely, dec 23

Különös választási kizsákmódot talált ki egy csendőrőrmester Udvarhely megyében. Márton S József homorodremetei lakos kapujára magyarpárti plakátot ragasztottak ki. Ezért a csendőrőrmester egy csendőrtársával együtt kérdőre vonta, miért tette a plakát kiragasztását.

Márton erre azt válaszolta, hogy ő ott hon sem volt s különben is olvasta az újságokból, hogy teljesen szabad a választás. A csendőrők erre lehuzatták vele bakancsát és a 16 fokos hidegben egy fél óráig állatták mezitiáb a hóban.

Az átfagyott ember kérte a csendőrőket

hogy eresszék már el és arra hivatkozott, hogy 7 gyermeke van. Erre a csendőrők kegyetlenül elverték s csak azután bocsájtották szabadon.

Amikor a verések özöne zudult a szerencsétlen szekely gazdára, a pofokát e szavakkal kísérte az őrmester: „Nesze Bethlen, nesze Willer”.

Ezen kegyetlen eljárás után a csendőrőrmester Molnár Mihály községi bíró által azt az üzenetet küldte Márton S Józsefnek, hogy ha meg meri kísérelni a leszállítást, a hegytetőre fogja kiállítani mezitiáb — és addig fogja ott tartani, amíg megfagy.

Bünt követ el minden olyan egyén,

akinek bármilyen csontfájdalma vannak ha nem rendeli meg a páratlanul biztos gyógyhatású Moor fürdőiszapot, mely házilag is könnyelműen és könnyen elkészíthető. Gyógyít: rheumát, köszvényt, izomszövet, tarakbát, csonttörést, vesebajt, gyomor és női betegségeket. A gyógyiszap postán is megrendelhető. A négy fürdőre elegendő hat kilós doboz ára nyomtatott használati utasítással 40 lej. — Megrendelhető: Ecsedy Károly fürdőtulajdonosnál a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel. Címe: Szalárd Bihar-megye.

Előjegyzésnaplárak

az 1934. évre különböző alakban cégnyomással is a legolcsóbbak

Oradea, Piata Mihai Viteazul (Nagy piac tér)

Pásztor Ede cégnél

4. sz. Kérien árajánlatot!

A KASTÉLY TITKA

56

— Fyn doktor urral szeretnék néhány percig beszélni — szólalt meg Hughes, hozzám fordulva, mikor észrevette, hogy az orvos és a lord már az ajtó felé tartanak. Nyilván azt akarta, hogy válasszam el a doktort Archibald Wreighttól. Igyekeztem kívánságának eltetni, de a szándékom nem sikerült.

— A könyvtárszobába megyünk — mondta a lord — együtt fogjuk megtanácskozni a teendőket!

Érthető okokból engem is érdekelt ez a megbeszélés és így megértem Manderst, hogy maradjon addig a sebesültnél, míg visszajövök. A tisztelendő örömmel vállalkozott erre, én azonban mégsem mehettem el rögtön. Barness ugyanis egyszerre nagyon nyugtalan lett. Vízért nyöszörgött és annyira foglódott, hogy újra meg újra meg kellett igazítanom a kötését. Beletelt legalább negyed óra, míg a sebesült újra megnyugodott valamennyire. Kisiettem a folyosóra és indultam a könyvtárszoba felé.

Javában folyt a megbeszélés, mikor a könyvtárszobába beléptem.

— Ebben tehát egészen bizonyos a doktor ur? — kérdezte Hughes éppen, feszült kíváncsisággal.

— De mennyire, hiszen hetekig járt nozám kezelésre — válaszolta Fyn — először csak a körmöt kellett leszednem, de később a seb annyira elmérgesedett, hogy jóformán az egész ujjat el kellett távolítanom. Olyan tisztán emlékszem ezekre a részletekre, mint ha néhány nappal ezelőtt történt volna az egész.

— Remek — mondta Hughes — köszönöm a doktor ur segítségét.

— Ha így van a dolog, akkor azonnal cselekednünk kell! — szólalt Archibald Wreight.

— Nyugalom! — mondta a detektív. — A vad már nem menekülhet előlünk! Drexler és két csendőr őrzik a kijáratokat. Megvárom, míg teljesen világos lesz. Nem akarok semmit kockáztatni! Ha elhamarkodjuk a dolgot, az utolsó pillanatban még kiskullik a kezünk közül. Drexler és az emberei résen vannak és utasításuk van arra, hogy fegyverüket használják, ha a gazember mene külni akarna! Erről azonban szó sincs: Philip Green biztonságban érzi magát, nem gyaníthatja, hogy nyomában vagyunk. Még egy órai türelmet kérek!

— De hát kiről is beszélnek végeredményben? — fakadtam ki türelmetlenül.

Archibald Wreight csodálkozva pillantott rám.

— Hát nem tudja? — kérdezte meglepetten tőlem.

— Fogalmam sincs róla! — válaszoltam mérgesen.

A folyosóról siető lépések nesze hallatszott. Valaki lenyomta a kilincset. Archibald Wreight egy nevet sugott a fülembe. Megrökönyödve pillantottam rá. Az ajtó ki nyílt és Mertens jelent meg a küszöbön.

— Bocsánatot kérek, hogy ilyen időben jövök — mentegetőzött izgatottan — de a gazdaasszonyom fölvert álmomból. Azt mondta, hogy a kastélyban újabb szerencsétlenség történhetett. Láttam ugyanis, hogy Fyn háza előtt megállt az autó. A faluban példátlan izgalom uralkodik. Legtöbbször ma kora hajnaltól ébren vannak.

Az órára pillantottam. Még nem volt öt óra. — Nézd meg a beteget — mondta Hughes hozzám fordulva — nemsokára érte a jövők! Mertens ur egyelőre a mi társaságunkban marad!

Új kötést tettem Barness sebére és miután meggyőződtem, hogy az állapota kiegyezítő, ismét a tisztelendő jószágon gondozására bízom, mert Allant is meg kellett néz-

Német állampolgárok már engedély nélkül is utazhatnak külföldre

Berlin, december 23.

A birodalmi belügyminisztérium tegnap kiadott rendelete értelmében érvényét veszti az az 1933 év április 1-én kiadott birodalmi belügyminisztérium rendelet, melynek értelmében német állampolgár csak hatósági en-

gedéllyel és látamozással hagyhatja el Németországot. Ezel szemben a birodalmi belügyminisztériumnak az a rendelete, mely az Ausztriába utazó német állampolgárokat 1000 márka feldíj lefizetésére kötelezi, továbbra is érvényben marad.

Oh, mindenre képes szerelem!

Felkoncolta vetélytársnőjét egy fiatal leány

Pécs, december 23.

Szörnyű büntényt jelentenek a nyugat-magyarországi Locsmandfalvából. A falu határában szerdán este vértócsa közepette, borzalmas sebekkel elborítva találták meg a 15 esztendőes Reidel Szidóniát.

Nyilvánvaló volt, hogy a lány ellen gyilkos merényletet követtek el. Mint megállapították, a szerencsétlen lány testén nem kevesebb, mint 13 késszurást ejtettek, a leányt pedig fejszével összeroncolták. A csinos fiatal lányt a szó szoros értelmében fel-

koncolták. Noha a leányt nyomban orvos vette ápolás alá, néhány órával azután, hogy megálátlák, belehalt sérüléseibe, anélkül, hogy megnevezte volna támadóját. A gyanu egy idősebb vetélytársnőjére terelődött, akitől a fiatal leány elhódította egyik udvarlóját.

A gyanúsítottat, akinek nevét még nem közlik, letartóztatták és orvostba vettek több parasztleányt is, akikről azt hiszik, hogy segítségére voltak a borzalmas szándék kivételében.

Ha igaz?

A kormány le akarja szállítani a hátralékos adók összegét

Bukarest, december 23.

A pénzügyminisztériumban most dolgoznak azokon a rendeleteken, amelyekkel a kormány lehetővé akarja tenni az adófizető polgároknak az állammal szemben fennálló adósságaik kifizetését. Elvben a fizetőképesség szerepel ezeknek a rendelkezéseknek az

elkészítésénél és az a cél, hogy a régi fiskális rendszer likvidáltassék. És tekintettel arra, hogy az adótartozások jelentékeny része túlzott fiskális ásból eredt, a pénzügyminiszter a reá is fizetési képesség mértékére fogja leszállítani a tartozásokat.

Szerelmes volt, nem vették tel az egyetemre

Felakasztotta magát egy elkeseredett fiatal ember

Budapest, december 23.

Csütörtök délután megrendítő öngyilkosság történt Kempfner Sándor könyvtáros és könyvkereskedő 19 éves László nevű fia, szüleinek Kisfaludy köz 5 szám alatti lakásán felakasztotta magát.

Mire rátaláltak, már halott volt. A szülők délután nem voltak otthon estefelé érkeztek haza és ott találták a konyhában egy szögre felakasztva holtan, szerencsétlen fiukat.

A fiatal ember bucsulevelet nem hagyott

hátra, de hozzátartozói tudják öngyilkosságának okát. A múlt évben végezte a piarista gimnáziumot, igen jó eredménnyel. Be akart iratkozni az egyetemre, de nem sikerült felvétetni magát.

Ez rendkívül elkeserítette a fiatal embert, akinek érzékenységet még fokozta, hogy nemrégiben szerelmi csalódás érte. Többek előtt hangoztatta, hogy az élet számára már nem ér semmit és hogy öngyilkos lesz.

Mert Moldován-nak hívták

Romanos neve miatt kinevezték, majd mikor megtudták, hogy magyar, felfüggesztették

Csikszereda, december 23.

Néhány hónappal ezelőtt Gusti akkor közoktatásügyi miniszter új állami tantervet nevezett ki a Székelyföldre. Akkor megírtuk, hogy ezek közül 5 magyar illetve magyar nevet.

Egyik, akinek csak a neve romános — Moldován Vilvának hívták. Gvergyófalvára

került. A többévi gyakorlati tanítónak becsülettel megálta a helyét, azonban arról volt nevezetese, hogy magyar érzését nem titkolta. Ghirca tanfelügyelő állásából felfüggesztették és helyébe a törvényes gyakorlattal nem bíró fiatal román tanítót neveztek ki, aki 1933 évben végzett.

Vasárnap

rendezem meg a
**rendkívüli nagy karácsonyi
maradékvásárt,**
hogymindenkinek módjában álljon a karácsonyi ajándékok
hihetetlen olcsó
árban való beszerzése.

**A hét többi napjain eddigi már ismeri
olcsó árait mellé árulom rakítáram
elsőrangu minőségű áruit.**

Ezen vásárlás **átvehetik** t. vevőim az újévi **ajándéknaptárt**
alkalmából is

WITRAEL GÁBOR

nődivatáruháza

Str. Avram Iancu
(Kossuth L. ucca) **6. szám.**

Ítélet a Reichstag-pörben

**A bíróság van der Lubbet halálra ítélte, a
bolgár kommunistákat és Torglert felmentette**

Berlin, december 23.

Több hónapi tárgyalás után tegnap hozta meg a lipcsei törvényszék ítéletét a Reichstag-fölgyújtásának ügyében. Mint ismert, a gyújtogató van der Lubbet kívül a vád perbe fogta Torgler kommunista képviselőt és Dimitroff, Popoff és Taneff bolgár kommunistákat is. A tárgyalások során — bármennyire is igyekeztek az utóbbiak bü-

nösséget bizonyítani — a per bírái ez utóbbiak ellen semmi bizonyítékot nem találtak és felmentette őket. A lipcsei főtörvényszék bírái egyedül van der Lubbet mondták ki bűnösnek és ezek alapján van der Lubbet halálra ítélték. Az ítélet nagy megnyugvást keltett Németországban.

Atatár-székelypogány népszokásokból maradtak betlehemesek tenna karácsonyi játékok

Legnépszerűbb alakjai a karácsonyi ünnepeknek a betlehemes csoportok, amelyek házról-házra járva népies nyelven vallási játékokat adnak elő. A betlehemes játékok sohasem mennek ki a divatból, pedig ezek már legalább ezer évesek. Nem lesz érdektelen, ha megismertetjük ezt a mulat, illetve a betlehemi játékok eredetét. Ezek az ünnepi népjátékok eredete részben egyházi, részben pogány jellegű. Az egyházi eredetűek pásztorjelenetekből állnak, amelyek a betlehemi időkből veszik tárgyukat és Krisztus születését szimbolizálják. Az ősrégi pogánykorok emlékei viszont a ma is szokásban maradt énekes, táncos különleges hangszerekkel előadott ünnepi játékok, amelyeket a székeliek ma is "regőlésnek" hívnak. Ezeket a népszokásokat Szent István a keresztény vallás kötelezővé

tétele után meghagyta, de keresztény jellegűvé tette. Érdekes például, hogy a pogány időkben csak újévkor jártak a betlehemesek. Az újév azonban akkor december 25-én volt és a betlehemi játékok így maradtak meg karácsonyra is.

A karácsonyi népszokások tatárszármazása még ma is visszatükröződik a Székelyföldön. Itt megmaradt a "Sámánkodás" nevű játék, amelynek szereplői ismeretlen tatárszavakat mondogatnak, anélkül, hogy tudnák az értelmét. Évszázadok óta folyton száll az utódokra ez az ünnepi szokás, amelyet még Ázsiából hoztak magukkal az ősök és a népek nagy vándorlásában összekeverve a tatárokkal tanultak tőlük ezt a játékot, amelyet állandóan folytattak apáról fiúra és tudják évezred elmúltával még ma is.

Karácsonyi számunk holnap, hétfőn jelenik meg 8 oldalon, ára 2 lei lesz. Ez a szám egyben az új évi ajándék-tombola utolsó 15-ik száma.

SPORTHIREK

a nagyvilágól

46 és fél nap alatt 2167 kilométert lovagolt egy román hadnagy. Bukarestből jönnék: Marcheon Konstanjin hadnagy most fejezte be világrekordlovaglását. A hadnagy 46 nap és 12 óra alatt összesen 2167 kilométert tett meg lóháton. Az eddigi világrekord egy olasz tiszt nevéhez fűződött, aki 51 nap alatt 2146 kilométert futott be lovával.

Amszterdam január 24-ére meghívta a csikókat. A holland futbalszövetség január 24-re meghívta Amszterdamba a magyar — "csikókat". A téli túrán levő válogatott csapat "csikói" a "Fecskek" ellen játszanának egy mérkőzést, a holland ujságíró jóéti intézmények javára. A meghívást valószínűleg elfogadják.

Elmarad a párizsi karácsonyi Szajna-uszás? A szokatlanul hideg időjárás miatt a franciák azt tervezik, hogy az idén karácsony napján nem rendezik meg a Coupe de Noel uszversenyét, mert a Szajna víz — olyan hideg, hogy az uszók súlyosan megfetelednének. A karácsonyi versenyek általában eddig a leghidegebb víz 4 fokos volt.

A világ legrosszabb futbalcsapata. Az egyik lausannei klub három csapatát nevezte be a szövetségi versenyekre. A három csapat összesen nem tudott 29 játék után egy pontot szerezni, gólarányuk pedig — 31:175.

Minden német vasútnak sportolni kell. A német borsalmi vasúttársaság elrendelte, hogy minden 55 évet be nem töltött alkalmazottja köteles valamilyen sportegyletben sportmunkodést kifejtetni.

Olasz vasúti kedvezmény az olimpiáknak. Az olasz vasutak a berlini olimpiaszra készülő olasz sportolók részére hármancezer darab 70 százalékos vasúti jegyet adtak.

Csehszlovákiában összekeverik az amatőr és profi futballistákat. Prága, december 22. A csehszlovák futbalszövetségben most folyik a Nemzeti Liga felállítására vonatkozó tárgyalás. Ezzel egyidejűleg tárgyalnak egy javaslatot, amely szerint azok az amatőr egyesületek, amelyek legalább 5 éve tagjai a CSAF-nak, osztálybeosztásra való tekintet nélkül szerepeltethetnek fizetett játékosokat a csapatban. A javaslatot valószínűleg elfogadják s ezzel megnyílik a lehetőség annak, hogy professzionista játékosok kapcsolása révén az egész futballsportban emeljék a nívót. Ezzel tulajdonképpen megszűnik a különbség amatőr és profi egyesület, amatőr és professzionista játékos között.

Az MTK levonulásának ügye a fegyelmi bizottság előtt. A Magyar Uszószövetség Fegyelmi Bizottsága csütörtökön tárgyalta az MTK csapata vasárnapi levonulásának ügyét. A bizottság a két kiállított játékos (Rajki II Lajos és Hazai Kálmán) játékogát 5—5 havi időtartamra felfüggesztette. Ez az öthavi eltiltás (a tilalmi időt nem számítva) 1934 július 21-én jár le. A fegyelmi bizottság dr. Naschitz Gusztávot, az MTK uszósztályának intézőjét, aki a levonulást elrendelte, dorgálásra ítélte. A bíró felfelmentette Homonnay Mártont, Schlenker Antal, Darvas Lajost is, ezeknek ügye a bizonyítási anyag kiegészítése után kerül újból a fegyelmi bizottság elé. Weisz Károly, a MAC uszósztályának igazgatója állott ezután bírósértés miatt a fegyelmi bizottság elé. Dorgálásra ítélték.

Nagy tolongás a munkanélküli segélye kiosztásánál

Tegnap délelőtt osztották ki a munkanélküli segélyeket azokat a 100 lejes segélyeket, amelyek az állandó választmány a nyilvántartásba vett munkanélküliek részére megválasztott. A segélyek kiosztásánál tumultuózus jelenetek játszódtak le. Igen sok munkanélküli jelentkezett. De segélyben csak azok részesültek, akik már előzőleg meg-

tették a munkaügyi inspektorátus jelentkezési felhívásának. Az így nyilvántartásba vett 1500 munkanélküli sorsszámot kapott és csak nagy tülekedés árán tudott bejutni a hivatalba, hogy a segélyt felvegye. A munkanélküli segélyben nem részesültek közöttük igen nagy volt az elégedetlenség emiatt.

Tűz pusztított a Carmen cipőgyárban

Veszedelemes tűz pusztított tegnap a reggeli órákban maranam ranmantam a gyár telepén. A tűz, melyet minden valószínűség szerint rövidzárlat idézett elő, a gyár egyik préstermében tört ki. A munkások telefonon hívták ki a tűzoltókat, akik teljes apparátussal vonultak ki. Az utak sáros volta miatt, a tűzoltók csak nehezen haladhattak előre és mire a helyszínre érkeztek, csaknem az egész présterem elpusztult. Ujabb akadályt gördített a tűzoltók

munkája elé az a körülmény, hogy a gyár telep környékén az összes vízcsapok befagytak és így a szomszédos uccából kellett vizek hozni a tűz oltásához. Végül is, csaknem egy órai megfeszített kinos munka után sikerült a tűz további pusztításainak gátat vetni. A présteremben levő gépek azonban teljesen hasznavehetetlenné váltak és igen sok nyers anyag is elpusztult. A kár jóval meghaladja az egymillió lejt, ami azonban biztosítás útján megtérül. A vizsgálat megindult.

Egry Gergely, volt polgármester Bukarestbe költözik

Pár nap óta érdekes hír kering Nagyváradon. A hír központjában dr. Egry Gergely volt nagyvárad polgármester áll, akiről azt terjesztették, hogy rövidesen elhagyja Nagyváradot. Nem lehetett tudni, hogy a híresztelés nem-e egyéb álhírnél és éppen ezért munkatársunk felkereste ez ügyben dr. Egry Gergelyt, hogy személyesen kérjen információt az ügyben.

Dr. Egry Gergely megerősítette a hírt és kijelentette, Bukarestbe költözik.

A volt polgármester még a következő magyarázatot fűzte nyilatkozatában:

— Én tetterős ember vagyok, tele vagyok energiával és ambícióval, el kell menjek Váradról, ahol semmi tere nincs működésemnek. Remélem, hogy Bukarestben nagyobb jövőm van.

Egry Gergely dr. nyilatkozata bizonyára nagy feltűnést fog kelteni és a város lakossága szomorúan regisztrálhatja azt a tényt, hogy még a volt polgármester is ilyen reménytelennek látja itt a helyzetet.

Sulyos motorbaleset a püspöki-úton

Sulyos motorkerékpár szerencsétlenség történt tegnap délután Nagyvárad határában a biharpüspöki országúton.

Gonda József bihari gazdálkodó motorkerékpárján tette meg minden nap az útját Biharról Nagyváradra, ahonnan dolgai végzetével esténként visszatért. Tegnap délután 6 óra tájban indult Gonda hazafelé. Az országúton lévő vasúti átjáró után igen éles kanyarodó következik, Gonda itt géppel fordulni akart, amikor a sikos úton a motorkerékpár megcsuszott és Gonda leesett a gépről.

Az esés ereje oly nagy volt, hogy Gonda összetört tagokkal eszméletlenül terült el az árokban. Szerencsére nem sokkal ezután egy biharpüspöki gazdálkodó, aki hazafelé tartott, figyelmes lett az országúton fekvő motorkerékpárra. Csakhamar rátalált a sulyosan sebesült Gondára is, akit szekerer tett és bevitt a biharmegyei kórházba. Az orvosok azonnal ápolás alá vették a sulyosan sérült gazdálkodót és megállapították, hogy karját törte, ezenkívül belső sérüléseket is szenvedett.

Gonda József állapota sulyos.

Vizsgálatot indítanak az engedély nélkül épült házak miatt

A tegnap délből Mosoiu Tiberiu polgármester elnöke alatt ülést tartott a város állandó választmánya. A választmányi ülés tárgypontjai között jelentéktelen ügyek szerepeltek és többek között tárgyalták az engedély nélküli házépítések ügyét. Tóth főmérnök, a technikai ügyosztály főnöke 57 házépítési kérelmet terjesztett a tanács elé.

Ez a tény különösen dr. Pelle alpolgármestert idegesítette, aki ingerülten szólalt meg:

— Lehetően helyzet, hogy decemberben terjesztenek be házépítési kérvényeket. Ami a technikai ügyosztályon folyik az egyszerűen képtelenség. Közben Mosoiu polgármester elment és az elnöklő dr. Soós csatlapítani igyekezett dr. Pellét. Pelle János al-

polgármester azonban idegesen reagált és otthagya a tanácsülést.

Az ajtóból még visszakabált: Nem vehetek részt olyan tanácsülésen, ahol decemberben adnak házépítési engedélyt. A tanács ezután megadta az engedélyt, de dr. Soós alpolgármester bejelentette, hogy

az ügyben szigorú vizsgálatot indítanak. Meg fogják vizsgálni, hogy kit terhel az ügyben a felelősség és az engedély nélkül építkező háztulajdonosok ellen meg-e indul az eljárás.

Tárgyalta még a tanács a város által fizetendő rendőrök ügyét is. Délelőtt ugyanis is nagy rendőrkielégítést jelent meg a városházán és kérték, hogy utaljanak ki valamilyen összeget a fizetésükre, mert még novemberi járulékaikat sem kapták meg.

Ez a kérdés viszont nem ilyen egyszerű, mert mint ismeretes, a város még most sem akarja fizetni azokat a rendőröket, akiknek eltartására az állam kötelezte. A város közigazgatási keresetet is indított ez ügyben, úgyhogy a kérdés még függőben van. A választmány azonban ennek dacára kiutaltatta a rendőrök fizetését, mert karácsony előtt nem lehet őket pénz nélkül hagyni.

A választmányi ülés délután fél kettőkor ért véget.

MOZI

Heyman szinkör: Háromezer éves ember
Filmpalace: Szívek melódiája.

FILMPALACE

Hétfő, kedd, szerda

Szívek melódiája

Főszerepben:

Eggerth Márta — Hans Járny

APROHIRDETÉSEK

Szentimrei faj boraimat kímélve olcsón árusítom 5 literes árengedmény. Freistaadt Keskény ucca 2. 400

Megvételeire kerestetik gróf Monte Chris tó regénye. Címét a kiadóba.

Fodrász segédet kíségitőnek felveszek. Uri ucca 42 Crisan. 417

Jobb mindenest január 1-re uricsaladhoz felvetetik. Uri ucca 24/11 413

Karácsonyi és újévi képes lapok kaphatók Pásztor Ede papír és írószerszáruházaiban, Nagypiac tér 4.

Fajórok és pálinkák disznótörre, karácsonyra, szilveszterre legolcsóbban a Porkoláb borpincében, Aradi ut 27. 384

RADIOMISOR

VASARNAP

Budapest, 9.30: Hírek, 10: Egyházi ének és szentbeszéd, 11.15: Unitárius istentisztelet, 12.20: Időjelzés, időjárás, és vízállás jelentés, 12.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar, 2: Gramofon, 3: Buday Barna: Karácsonykor, 3.50: Mancsen Mariska gyermekdalokat énekel, zongora kísérettel, Utána: időjárásjelentés, 4.30: Halász Gyula előadása, karácsony a Föld déli sarkán, 5: Sporteredmények, 5.10: Budapesti Hangverseny Zenekar, 6.30: Előadás, 7: Harangszó az egyetemi templomból, Utána 3.55: Harangszó Betlehemből dr. Koudela Géza kísérobbeszédével, Utána: A Szent Estére való tekintettel az adás éjfélig szünetel! 12: Éjféli mise,

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA